

СВ.СВ.КИРИЛ И МЕТОДИЙ

Представена от Фатме Юмер от XI клас

• *Биография*

- Св. св. Кирил и Методий са двама братя теолози, родени в Солун, Византия, през IX век, които развиват мисионерска дейност като проповедници на християнството сред различни народи. За своята работа, която значително ще повлияе на културното развитие на славяните, са наречени апостоли на славяните. На тях се дължи създаването на азбуката глаголица – първата азбука, която служи за писменост на езика староцърковен славянски. Азбуката кирилица, създадена на основата на тази глаголица, се използва и до днес в различни славянски езици.

- Солунските братя, както още са известни братята Кирил и Методий, са канонизирани като светци за превода и популяризирането на Библията на старобългарски език (придобил популарност като староцърковнославянски език) и разпространяване на християнството сред ранносредновековните славяноезични народи. Титулувани са като равноапостоли и Славянски апостоли. На 30 декември 1980 г. с апостолическото послание *Egregiae Virtutis*, папа Йоан Павел II ги обявява за съпокровители на Европа. Православната църква ги почита и като едни от светите Седмочисленици заедно с техните ученици и последователи Климент, Наум, Ангеларий, Горазд и Сава.

- Братята са родени в Солун, като деца на висшия византийски военачалник, друнгария Леон, известен в българската историография като Лъв, подстратег (помощник управител) на Солун и областта, и на жена му Мария. Това многобройно семейство според житиеписеца на Константин е „от добър и почтен род, отдавна познат на бога, на царя и на цялата солунска област“. Те са високопоставени поданици на Византийската империя. Според някои автори, родителите Лъв и Мария, като византийски аристократи, са ромеи, а разговорен славянски език братята, които са полиглоти, научават на пазара в Солун. Съществува хипотеза за славянски произход на майката на двамата братя. Методий, най-възрастният брат в семейството със седем сина, е роден през 815 година. Константин, който пък е най-малкият син, е роден през 827 година; приема името Кирил и монашество към края на живота си в Рим.

- Бащата умира рано и децата минават под попечителството на своя чичо логотета Теоктист (Theoktistos, Θεοκτίστος; † 20 ноември 855), влиятелна личност в Империята, (главен министър и регент на Михаил III). Теоктист съвместно с другия регент, Варда, разработва програма за образуването на университета Магнаурска школа. През 843 година Кирил заминава по негова покана в Константинопол и започва да учи в престижната Магнаурска школа. За Methodий чичото съдейства да му се повери държавен пост и той е назначен за управител на административна област недалеч от Солун.

Мисии

- На Кирила философа, който преведе Божественото писание от гръцки език на български и просвети българския род, новият втори апостол, през царуването на Михаила и православната царица Теодора, неговата майка, които укрепиха божествената църква със свети икони и утвърдиха православието, вечна му памет. На неговия брат Методия, архиепископ на Моравия Панонска, тъй като и той много се потруди за славянската книга, вечна му памет. — Синодик на цар Борил В края на 855 г. и началото на 856 г. Кирил бил изпратен от управниците на Византийската империя със специална мисия при сарацините в Багдадския халифат. Тази мисия е имала за цел да защити християнството от нападките на мюсюлманите. Отиването на Кирил с мисия у сарацините е важен момент в неговия жизнен и творчески път, защото с тази мисия той поставя началото на своята бележита дейност сред по-близки и далечни народи.

- 860 г. – Втора мисия при хазарите. В тази мисия взема участие и **Методий**. Обикновено се говори за мисия у хазарите, но от описанието на дейността на солунските братя става ясно, че задачата им е била много по-широка, че тя обхваща не само земята на хазарите, но и други области на Южна Русия. Кирил и Методий правят център на дейността си в тези земи град Херсон, разположен на северния бряг на Черно море, недалеч от днешния град Одеса. Пребиваването на Кирил в Херсон е свързано и с издирването на мощите на свети Климент, мъчен и погребан там. Тези мощи по-късно изиграват голяма роля за създаването на авторитет на Кирил в Западния свят. Откритите мощи са се смятали за мощи на един от най-ранните дейци на християнската църква – св. ап. Климент Римски, първосвещеник на християните в още езически Рим. Св. ап. Климент е епископ на Сердика (дн. София) след което става един от първите римски папи.

- 863 – 867 г. – Мисия на Кирил и Методий във Великоморавия при княз Ростислав. Моравската мисия била предизвикана от моравския княз Ростислав, който решил да освободи земята си от чуждата немско-латинска църковна и просветна пропаганда, проправяща път към владичество на германските феодали. Ростислав искал да славянизира църквата, като създаде славянско духовенство и славянско богослужение върху основата на една славянска писменост. Византийските управници удовлетворяват молбата на Ростислав, изпращат в Моравия изтъкнатите вече, като мисионери и като работили сред славянството Кирил и Методий. Във Великоморавия Кирил и Методий създават писменост и богослужение на славянски език. Озовавайки се сред великоморавските славяни, братята започват да изграждат с ентузиазъм славянската църква и училище, да разпространяват славянската писменост. Натъкнали се на трудности в своята дейност, те отиват в Рим. В Рим Кирил умира. 869 г. – На 14 февруари в Рим умира Кирил. Погребан е в Базиликата Св. Клемент.

- 873 г. – Ръкополагане на Методий от папа Йоан VIII за архиепископ на Велика Моравия. Борби на Методий срещу интригите на немското монашество и на римското духовенство. 885 г. – На 6 април във Велеград, Велика Моравия, умира Методий, и най-вероятно е погребан в епископската църква. 886 г. – Изгонване на учениците на Кирил и Методий – Горазд, Климент, Сава, Наум и Ангеларий, от Великоморавия. Радушен прием за Климент, Наум и Ангеларий в България от княз Борис. след 886 г. – Дейност на Климент в Югозападните български земи (област Кутмичевица, дн. Македония). По заръка на княз Борис е изпратен в Кутмичевица, за да развива книжовна дейност. Под ръководството на княз Борис в българската държава се оформят два големи книжовни центъра – единият е в Плиска (североизточните предели на България), другият е в Македония (обл. Кутмичевица, югозападните български земи). Строят се църкви, манастири, превежда се книжнина на славянски език и в двете книжовни средища. IX век – Създаване на кирилицата на основата на гръцката унциална (заглавна) писменост. Това се свързва с името на Климент Охридски. Преминаването от глаголица на кирилица е бил труден процес на работа. Княз Борис е подкрепял Климент в книжовната му дейност по създаване на „кирилицата“. Така новата азбука е била много по-лесна за писане и включвала всички особености на българския език при писмено изразяване. Българският народ вече заема достойно място в световната история със своя писменост и книжнина и е неизменна част от християнството.

Седмочисленици

- Седмочисленици е събирателно название за 7 светци, почитани от Българската православна и други църкви като създатели и разпространители на глаголицата и кирилицата. Те са братята Кирил и Методий – създали глаголицата. Техните 5 ученици идват в България: Климент, Наум, Горазд, Сава и Ангеларий. Църквата традиционно не включва към тях Константин Преславски, защото не е канонизиран, въпреки че е считан за пряк ученик на Методий. Руската православна църква чества братята Кирил и Методий отделно, а учениците им се признават за равноапостоли. Българската православна църква е определила 27 юли – Деня на успението на св. Климент Охридски, и за Ден на светите Седмочисленици.

Школа на Кирил и Методий

- Настоятел на византийския манастир „Полихрон“, на планината Малък Олимп (край днешна Бурса) е Методий Моравски. Там с негова помощ и участие брат му Кирил създава глаголицата – първата славянска азбука. Групата от последователи на Кирил започва да се образува през 856 г. още в манастира. Повечето от просветителите са южни славяни и знаят родния си славянски език. През 863 г. по покана на княз Ростислав – владетеля на Великоморавия, се установяват в неговата столица Велеград, където превеждат на славянски език евангелия, псалтири и други църковни книги. Още приживе обаче просветното дело на братята Кирил и Методий, макар и широко прието от славянското население, не е приемано еднозначно от светски и църковни власти, засягайки интересите на свещенослужителите, извършвали богослужение на гръцки и други езици. След смъртта на Кирил (869) и на Методий (885) останалите ученици от групата начело с Климент, Наум и Ангеларий бягат от гоненията и достигат до България, където срещат спасение и подкрепа.

Глаголица

- Глаголицата е първата българска азбука създадена от Кирил и Методий в периода от 855 г. до 862 г. за превод на църковна литература от гръцки на български език. Това е и първата позната славянска азбука. На глаголица са били написани първите преводи на църковна литература, с които св. Кирил и св. Методий и техните ученици са разпространявали християнството във Великоморавия и Панония през IX век. На глаголица са били написани и първите български оригинални произведения. Този ранен период се отразява например от Киевските листове, в които се откриват фонетични промени и думи, характерни за езика на западните славяни.

Ⲁ	Ⲃ	Ⲅ	Ⲇ	Ⲉ	Ⲋ	Ⲍ	Ⲏ	Ⲑ	Ⲓ	Ⲕ
а	б	в	г	д	е	ж	дз	з	и	и
Ⲗ	Ⲙ	Ⲛ	Ⲝ	Ⲟ	Ⲡ	Ⲣ	Ⲥ	ⲗ	ⲙ	ⲟ
и	г	к	л	м	н	о	п	р	с	т
Ⲡ	Ⲣ	Ⲥ	ⲧ	ⲩ	ⲫ	ⲭ	ⲯ	ⲱ	ⲳ	ⲵ
у	ф	х	о	ш	ц	ч	щ	ъ	ы	ь
ⲿ	ⲱ	ⲳ	ⲵ	ⲷ	ⲹ	ⲻ	ⲽ			
я	ю	ѣ	ѡ	Ѣ	ѣ	Ѧ	Ѩ			

- Глаголицата съдържа около 44 букви в зависимост от варианта. 24 от оригиналните 38 букви са изведени от графеми на средновековния гръцки минускул. Предполага се, че буквите Ша, Ща и Ци са извлечени от северносемитското писмо – фонемите, които тези букви представят, не съществуват в гръцкия, но са доста разпространени във всички славянски езици. Произходът на останалите букви е неизвестен. За някои от тях се предполага, че произлизат от древноеврейски и самарянски ръкописи, с които Кирил се е запознал по време на пътуването си до хазарите. Според петербургските филолози М. И. Привалова и Г. М. Прохоров глаголицата е мисионерска азбука, подобна по структура и функция с църковното грузинско писмо хуцури и други източни азбуки. Повечето букви в глаголицата действително наподобяват хуцури по облик, а броят им в двете азбуки е почти еднакъв (38 – 40). При това „съответните звуци на речта се представят чрез видоизменяне на един и същ знак“, а повечето букви имат цифрово значение за разлика от кирилицата, в която цифрово значение имат само заимстваните от гръцката азбука. Тази теория води началото си от края на 19 век и нейни основоположници са Е. М. Гастер (1887 г., Лондон) и Р. Абихт (1895 г., Лайпциг).